

KÖNYVKIADÁSUNK ÉVVÉGI SZÁMVETÉSE

Nincs nagyobb öröm annál, mint amikor az ember úgy végezhet évvégi számvetést, hogy tudja: nem hiába fáradozt, nem hiába munkálkodott az év folyamán, megvannak ennek a munkának a gyümölcsei. Ez az öröm fog el most bennünket, a könyvkiadás dolgozóit, 1954 végén. Nem akarjuk mi hibáinkat, bajainkat takargatni, de úgy érezzük, hogy most az évvégi zárszámadásnál illik eredményeinkről is beszélni. Illik annál is inkább, mert könyvkiadásunk eredményei részei — ha apró részei is — a júniusi politika végrehajtásának, amely egész népünk támogatását és bizalmát élvezi. S illik azért is, mert úgy érezzük, hogy a kulturális munka területén *a könyvkiadásban hajtottuk végre a legnagyobb változást a kormányprogram előtti időkhöz képest.*

Ezelőtt két esztendővel a szép- és ifjúsági irodalom papírkerete szánalmasan kicsi volt. 1954-ben kiadóink 71 százalékkal több papírt használtak fel, mint amennyi 1953-ban állott rendelkezésükre, 1955-ben pedig az 1954-es mennyiséghez képest is mintegy 50 százalékos emelkedéssel számolhatunk. Ezelőtt két esztendővel nem lehetett kapni mai íróink régi, kiváló alkotásait, az idén 22 ilyen mű jelent meg új kiadásban. Ezelőtt két esztendővel csak kis számban adtunk ki magyar és külföldi klasszikus irodalmat, 1954-ben a már megkezdett Magyar Klasszikusok — a Móricz- és Mikszáth-sorozat — mellett megindult a Jókai-sorozat s a külföldi irodalom vonatkozásában, az 1953 végén jelentkező Orosz Remekírók-sorozat kötetei mellett 1954-ben feltűntek a Világirodalom Klasszikusai-sorozat példányai is. Ezelőtt két esztendővel nagyon kevés olcsó, népszerű könyvet adtunk ki, az idén megindult az Olcsó Könyvtár-sorozat, amelynek köteteit ezrek, tízezrek kapkodták szét. Az ifjúsági és gyermekirodalom terén a fejlődés egészen szembeeszkő. Hadd említsem meg, hogy 1953-ban 102 ifjúsági és gyermekkiadvány jelent meg 1,365.000 példányban, 1954-ben pedig 169, több mint 2,5 millió példányban. Mindez világosan mutatja, hogy a könyvkiadás arányai jelentősen megváltoztak, és pedig abban az irányban, amely megfelelt a dolgozó tömegek igényeinek.

A fenti felsorolás azt is bizonyítja, hogy nem csupán a könyvkiadás arányai változtak meg, hanem megváltozott a választék is. Kiszélesedett a szép- és ifjúsági irodalmi kiadványok köre, mind magyar, mind pedig külföldi vonatkozásban. Kiadóink igyekeztek minél nagyobb megjelenési lehetőséget biztosítani fiatal íróinknak, kiadták egyes, eddig nem publikált írók munkáit, nagyobb számban bocsátották ki a XX. század eleji írók műveit. A szovjet irodalom legújabb alkotásai viszonylag gyorsan kerültek a magyar közönség elé, más külföldi haladó írótól is több mű jelent meg. A klasszikus irodalomból sok olyan alkotás látott napvilágot, ami éveken keresztül nem volt kapható. Különösen örvendetes jelenség az ifjúsági klasszikusok nagyobb számban és főleg nagyobb példányszámban való megjelenése.

A szép- és ifjúsági irodalomnak ez a nagymérvű előretérése semmiesetre sem jelenthette azt, hogy a népünk nevelése, tanulása szempontjából fontos politikai, tudományos, szakmai és ismeretterjesztő kiadványok ne kerülhessenek el a dolgozókhoz. A Szikra könyvkiadó folytatta a marxizmus—leninizmus klasszikusainak sorozatos kiadását és más alapvetően fontos, a politikai tájékozódás szempontjából nélkülözhetetlen kiadvány megjelentetését. Tudományos könyvkiadásunkban megnőtt a monográfiák, az önálló feldolgozások száma. Szakkiadóink az eddiginél jóval több alsófokú szakmunkát és a lakosság által keresett közhasznú könyvet adtak ki. Az ismeretterjesztő könyvkiadás főleg az általános műveltség alapelemeivel foglalkozó kiadványok megjelentetésével tett nagy szolgálatot.

Hogyan válaszolt a közönség erre a változásra, ami könyvkiadásunkban végbement? Erre vonatkozólag meggyőzők az Ünnepi Könyvhét adatai. 1953-ban, az Ünnepi Könyvhét alatt 320.000 kötetet adtak el 4 millió forint értékben, 1954-ben pedig több mint háromnegyedmiliót, közel 9 millió forint értékben. Harminc szépirodalmi és ifjúsági kiadvány, amely erre az alkalomra megjelent, órák alatt elfogyott. Különösen örvendetes, hogy ezeket a könyveket sokkal nagyobb százalékban vásárolták meg az egyének, mint a könyvtárak, hivatalok.

1954-ben az egyéni vásárlás két és fél-szer akkora volt, mint 1953-ban. Vidéken is megnőtt az érdeklődés a könyv iránt: az Ünnepi Könyvhéten kétszer annyi könyvet vásároltak, mint tavaly. Ezek az adatok azt bizonyítják, hogy könyvkiadásunk helyes úton haladt a közönség igényeinek kielégítése szempontjából, de mutatják azt is, hogy rop-pantul megnőtt országunkban az érdeklődés a könyv iránt. Az Ünnepi Könyv-hét panaszkönyvei azonban felhívták a figyelmet arra is, hogy még mindig sok a hiányzó könyv s hogy a példányszámok távolról sem kielégítőek a szép- és ifjúsági irodalom területén.

Ezeket a tapasztalatokat is felhasználta a könyvkiadás, amikor a Téli Könyvvásárra felkészült. Karácsonyra mintegy 120 könyvet jelentettünk meg, több mint 1.5 millió példányban, köztük az új magyar irodalom számos értékes alkotását, magyar és külföldi klasszikusokat és főleg igen szép számban ifjúsági és gyermekkönyvet.

Amikor beszámolunk ezekről az eredményekről, tudatában vagyunk annak, hogy még igen sok tennivaló van a könyvkiadás területén. A feladatoknak egy részét a jövő évben, másik részét pedig az elkövetkező esztendőekben kell megoldanunk. Melyek jövő évi terveink alapvető célkitűzései?

1. Eddigi tapasztalataink meggyőzték arról, hogy könyveink még nem tudnak eljutni bizonyos rétegekhez, bizonyos területekre. Továbbra is törekednünk kell tehát arra, hogy olcsó sorozatokkal, kiadványokkal lássuk el a dolgozókat, városos és falun egyaránt. A könyvkiadás demokratikusabbá tételét szolgálják az olyan sorozataink, mint az Olcsó Könyvtár. A jövő évtől ez a sorozat hetenként fog megjelenni az eddiginél magasabb példányszámban. Emellett kiadunk olcsó klasszikusokat sorozaton kívül is. Így fog megjelenni még januárban Petőfi Összes költeményeinek 100.000 példányos kiadása.

2. Nagyobb gondot kell fordítani az új magyar irodalom legkiemelkedőbb alkotásainak népszerűsítésére új kiadások

megjelentetésével. Nagyobb teret kell engednünk a kísérletezésnek, mai írónk könyvei megjelenésének. Ebben a vonatkozásban nagy segítséget fog nyújtani az Írószövetség kiadója és a vidéki könyvkiadás. Meg kell javítanunk a verseskötetek kiadását és nem utolsó sorban terjesztését. Fejleszténünk kell az úttörőknek és kispiajtásoknak szóló magyar irodalmat.

3. A népek közötti kulturális kapcsolatok megszilárdítása érdekében fontos feladat a mai külföldi irodalom fokozottabb kiadása. A szovjet irodalom legkiválóbb alkotásait kell dolgozóinkhoz eljuttatnunk, több művet kell kiadni a népi demokratikus országok irodalmából is és nagyobb figyelmet kell szentelnünk a kapitalista országokban jelentkező új realista alkotásoknak.

4. Általában ki kell szélesíteni a klasszikusok kiadásának a körét, növelni kell a művek számát és példányszámát.

5. Tudományos és szakmai könyvkiadásunknak törekednie kell arra, hogy közgazdasági és filozófiai műveket adjon ki nagyobb számban. Szükség van a népszerű mezőgazdasági szakkönyvek számának emelésére is. Állandó törekvésünk kell, hogy legyen más területeken is az alsófokú szakmunkák fokozottabb megjelentetése, és összefoglaló munkák, zsebkönyvek kiadása.

6. Nagyon fontos, hogy mind politikai, mind más jellegű ismeretterjesztő irodalmunkban érdekesebb, színesebb műveket adjunk ki s ezekkel keltsük fel dolgozóink egyébként meglévő érdeklődését.

Számos részfeladatot lehetne még felsorolni, de e néhány főbb célkitűzésnek az említése is világosan bizonyítja, hogy könyvkiadásunknak igen sok tennivalója lesz az elkövetkező évben. A könyvkiadás dolgozói lelkesen készülnek fel a munkára, s bízunk abban, hogy könyvtárosok, a könyvterjesztés dolgozói és nem utolsó sorban az olvasók támogatni fogják őket törekvéseikben.

KÖPECZI BÉLA,

a Kiadói Főigazgatóság h. vezetője